

Landlords and Tenants: Rights and Responsibilities

ဟံၣ်ကစၢ်ဒီးပှၤငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးမူၤဒါ

တၢ်န့ၣ်လီၤဆူတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ

ENTERING INTO THE AGREEMENT

Screening Fees (pg.6)

တၢ်မၢ်ကွၢ်အဘူးအလဲ

လီၤဆီၣ်တၢ်ဟံၣ်ကစၢ်တနီၤလၢအအိၣ်လၢပူၤန့ၣ်လိာ်ဘၣ်ပုၤလၢအငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်တၢ်မၢ်ကွၢ်အဘူးအလဲန့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ကစၢ်တနီၤတယုၤဘၣ်. တၢ်မၢ်ကွၢ်အဘူးအလဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၢ်ကွၢ်ပုၤ လၢအငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်အကျိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢကငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကြးသံကွၢ်ဟံၣ် ကစၢ်မ့ၢ်အကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်မၢ်ကွၢ်အဘူးအလဲဒီးဒါ,မ့ၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်တခါသံကွၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်အပူၤဆံးအါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကြးသံကွၢ်ယုၤဒီး တၢ်မၢ်ကွၢ်အဘူးအလဲန့ၣ်ဟံၣ် ကစၢ်ကဟ့ၣ်ကဒါက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒါဒီးယုၤဘၣ်(receipt)လံာ်ဖျိတၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ယုၤနံး(ဒး)မ့ၢ်တလီၤဟံးဒီးဘၣ်န့ၣ်ဟံၣ် ကစၢ်ဟံးန့ၣ်တၢ်မၢ်ကွၢ်အဘူးအလဲလၢပုၤလၢကငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်တသ့ဘၣ်.(၁၀)တၢ်မၢ်ကွၢ်အဘူး အလဲမ့ၢ်တလၢာ်ဘၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်ကြးဟ့ၣ်ကဒါက့ၢ်တၢ်မၢ်ကွၢ်အဘူးအလဲဆူပုၤငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖျါထီၣ်လၢပုၤလၢအငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်မၢ်ကွၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.(၁၁)ဟံၣ်ကစၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကယုၤ ပုၤလၢကငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟဲဟံၣ်လီၤဆီၣ်စ့လၢကအိၣ်ဟံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကျိၣ်စ့လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်န့ၣ်ကြး လၢဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢလံာ်ဒီးတဲဖျါကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤအိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်က့ၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ် န့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ကစၢ်တဂၤလၢလၢအမၤမၢ်တၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိတမံၤန့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၢ်ပုၤလၢအငါဟံၣ် သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ဟဲဟံၣ်လီၤဆီၣ်စ့ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်စ့တတၢ်န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်ဒီးပုၤလၢကငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ် အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤလၢကငါအိၣ်ဟံၣ်န့ၣ်ကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤအိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ဆူဟံးလဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

Security deposits (pg.6-7)

တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်

ဟံၣ်ကစၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကယုၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢကျိၣ်စ့ (တဘျီတခါဘၣ်တၢ်ကိးအိၣ်လၢ "စ့လၢတၢ်ဘၣ် ဒိမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဟးဂီၢ်တၢ်တမံၤမံၤ" အဂီၢ်).စ့တခါအိၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆူဟံၣ်ကစၢ်အအိၣ် ဒီးဟံၣ်ကစၢ်ကသုအိၣ်လၢတၢ်တၢ်လိးတၢ်ဟးဂီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.နမ့ၢ်တဟ့ၣ်ဟံၣ်ပုၤဘၣ်န့ၣ်စ့တခါအိၣ်န့ၣ်ဟံၣ် ကစၢ်ထုးထီၣ်အိၣ်သ့န့ၣ်လီၤ(အဒိ.ထံပုၤ).(၁၂)တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်န့ၣ်န့ၣ်ဟံၣ် ပူၤတသ့ဘၣ်.(၁၄)

Amount of the Deposit

ကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤဟံးအိၣ်ဆံးအါ

မဲၣ်န့ၣ်စိထံၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ကျိၣ်စ့လၢဟံၣ်ပကစၢ်ကယုၤန့ၣ်ဘၣ်.ဟံၣ်ကစၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဟံၣ် ပနီၣ်စ့သ့ၣ်ကိးဆၢကတီၢ်ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢနအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျါလံာ်လၢတုၤလၢအဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.(ကွၢ်တၢ် ကွဲးနီၣ်နီၣ်ဂံၢ်၁၉ဘၣ်ယးတၢ်ဟံၣ်ဖျါအါထီၣ်အဂ့ၢ်)

ဟံၣ်ကစၢ်ဒီးဟံၣ်ငါမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤန့ၣ်တခါကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤဟံးအိၣ်န့ၣ်ဆီတလဲတသ့ဘၣ်.

မှတမ့်ဘဉ်လၢခံကပလိာ်အဲဒ်ဒီးတၢ်ဆိတလဲမှတမ့်ဟံဉ်ပျၢအတၢ်ဆိတလဲအိဉ်ထီဉ်န့ဉ်လီၤ.

တုၤလီၤလၢဟံဉ်ငါကဟးထီဉ်မှတမ့်အလါကတၢ်န့ဉ်ဟံဉ်ကစၢ်ကြားဟ့ဉ်က့ၤစ့လၢပုၤငါဟံဉ်ဖိဟံဉ်လီၤယုာ်ဒီး စ့အအ့ဉ်န့ဉ်လီၤ.(၁၅)စ့အအ့ဉ်န့ဉ်ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်မုးကယၤန့ဉ်လီၤ.ဟံဉ်ကစၢ်ဟံဉ်ယီၤမ့ၢ်ဟးဂီၤတမံၤမံၤန့ဉ်စ့လၢ နပာ်လီၤယာ်ကဘဉ်တၢ်ထုးထီဉ်အိၣ်ဖျါလၢဟံဉ်ကစၢ်ကဘဉ်ဘိက့ၤဟံဉ်တၢ်ဟးဂီၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.နမ့ၢ်အိဉ်ဒီး နကမဉ်လၢနဟံဉ်ကစၢ်အအိဉ်န့ဉ်ဟံဉ်ကစၢ်တဟ့ဉ်က့ၤနစ့န့ဉ်ဘဉ်.(၁၆)(ကွၢ်လံာ်ကွဲးနီဉ် ၂၀ဘဉ်ယးဟံဉ်က စၢ်ဒီးဟံဉ်ငါတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဘဉ်ယးကျိာ်စ့အဂ့ၢ်အကျါ.)

စ့အ့ဉ်တၢ်ဟံဉ်ပနီဉ်	တၢ်ဆၢကတီၢ် တၢ်ဟံဉ်ပနီဉ်
၅ မုးကယၤ	၈-၁-၇၃ တုၤ ၉-၃၀-၈၄
၅.၅ မုးကယၤ	၁၀-၁-၈၄ တုၤ ၄-၃၀-၉၂
၄ မုးကယၤ	၅-၁-၉၂ တုၤ ၃-၂၁-၉၆
၃ မုးကယၤ	၃-၂၂-၉၆ တုၤ ၇-၃၁-၀၃
၁ မုးကယၤ	၈-၁-၀၃ တုၤ ခဲအံၤဆၢကတီၢ်

The Lease (pg.8-9)

လံာ်တၢ်အၢဉ်လီၤဘဉ်ယးတၢ်ဒီးငါ

ဟံဉ်ငါတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ဉ်ဘဉ်တၢ်ဟံဉ်ပျါထီဉ်အိၣ်လၢနလံာ်ဒီးငါအပူၤဒီးကပာ်ယုာ်ဝဲဒီးနတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ,လံာ်တၢ်ကွဲး နီဉ်မှတမ့်ထးခိဉ်အတၢ်အၢဉ်လီၤန့ဉ်လီၤ.ဟံဉ်ကစၢ်ကသံကွၢ်နၢနမံၤဒီးနနံၤအိဉ်ဖျါဆၢက့ၤအမ့ၢ်နံၤန့ဉ်လီၤ. (၂၈)တၢ်သ့ဉ်ထီဉ်လၢတၢ်ကငါအိဉ်ဟံဉ်မ့ၢ်အါန့ဉ်၁၂ဖျါန့ဉ်,ဟံဉ်ကစၢ်ကြားကွဲးဟ့ဉ်နၢလံာ်ဒီးငါန့ဉ်လီၤ.ဟံဉ်က စၢ်မ့ၢ်တကွဲးဟ့ဉ်လံာ်တၢ်အၢဉ်လီၤန့ဉ်မ့ၢ်အမၤကမဉ်ဝဲတၢ်သိဉ်တၢ်သိတၢ်ဘျၢန့ဉ်လီၤ.(၃၀)တၢ်ဒီးငါဟံဉ် မ့ၢ်စ့န့ဉ်၁၂ဖျါန့ဉ်ဟံဉ်ကစၢ်သ့ဝဲထးခိဉ်တၢ်အၢဉ်လီၤသ့ဝဲန့ဉ်လီၤ.

ပုၤငါဟံဉ်ဖိတဂၤလၢလၢကြားအအိဉ်ဒီးတၢ်အၢဉ်လီၤလံာ်ကွဲးနီဉ်လၢကငါအိဉ်ဟံဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.လၢလံာ်တၢ်အၢဉ်လီၤ အပူၤန့ဉ်ကဘဉ်အိဉ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး(မ့ၢ်တပာ်ယုာ်ဒီးတၢ်တဟ့ဉ်ဟံဉ်ပျၢ,တၢ်မၤတၢ်ထီဉ်တၢ်လီၤတၢ်,မၤအၢမၤသီတၢ်စု လီၢ်ခိဉ်ခိဉ်,မှတမ့်တၢ်လၢတကြားတဘဉ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ(ကွၢ်ဖဲလံာ်ကဘျံး ၂၄တဲၤနၢဟံၤဘဉ်ယး

“တၢ်လၢတကြားတဘဉ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ.”)ပုၤငါဟံဉ်ဖိတီဉ်ထီဉ်ဟံဉ်ကစၢ်သ့ဝဲခိဉ်ဖျါဟံဉ်ကစၢ်တဟ့ဉ်လံာ်တၢ်အၢဉ် လီၤငါဟံဉ်ဘဉ်န့ဉ်လီၤ.သနာ်က့ဟံဉ်ကစၢ်တဲၤဖျါထီဉ်သ့တခါလၢပုၤငါဟံဉ်ဖိသ့ဉ်ညါနၢဟံၤလံာ်တၢ်အၢဉ်လီၤငါဟံဉ် အဂ့ၢ်န့ဉ်လီၤ.(၃၁)

ပုၤငါဟံဉ်ဖိမ့ၢ်ဘျီထီဉ်ဟံဉ်မှတမ့်ပျၢဟံဉ်,တၢ်မၤဆိတလဲ,မှတမ့်အိဉ်ဒီးနီၢ်ခိတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးအဲဉ် ဒီးဆိတလဲတၢ်အိဉ်တၢ်ဆိးအလီၢ်န့ဉ်အဝဲသ့ဉ်တအိဉ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကဟးထီဉ်လၢဟံဉ်ငါအပူၤတဘျီယီ န့ဉ်ဘဉ်,မှတမ့်ဘဉ်လၢဟံဉ်ငါသ့ဉ်တဖဉ်အိဉ်ဒီးလံာ်ငါတၢ်အၢဉ်လီၤမှတမ့်ဟံဉ်ကစၢ်ဟ့ဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢဟး ထီဉ်သ့ဒီးမၤကတၢ်လံာ်ငါတၢ်အၢဉ်လီၤသ့ဝဲန့ဉ်လီၤ.

“နခၢဉ်စး” ပုၤလၢငါဟံဉ်ဆိကတီၢ်လံာ်တၢ်အၢဉ်လီၤသ့ဝဲဖဲသံဝံၤအလီၢ်ခံဒီးကဘဉ်တၢ်ကွဲးဒုးသ့ဉ်ညါဆိခံလါ

နှင့်လီ။(၃၂)ပျဉ်ဟံင်သ့တဖၣ်ဟးထီၣ်လၢဟံင်သ့ဝဲလၢနအိၣ်တၢ်လီၢ်မ့ၢ်တသ့မ့တမ့ၢ်လၢနတၢ်ဖံးတၢ်မၤတကၢ
တကိၣ်လိာ်သးဘၣ်န့ၣ်လီ။(ကွၢ်လံာ်နီၣ်ဂံၢ်၁၇).လၢတဂ့ၢ်တမံၤမံၤအဖီခိၣ်ပျဉ်ဟံင်ဖီမ့ၢ်ကဘၣ်လဲၤကဒါက့ၤသးန့ၣ်
ဟ့ၣ်ထီၣ်အသိၤသဆံတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတက့ၢ်.ဟ့ၣ်ထီၣ်ယုာ်ဒီးတၢ်ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါသးမ့ၢ်ဒါခိၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်တ
က့ၢ်.

တၢ်ဒီးငါလီၤဟံင်န့ၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤအိၣ်ခဲကလုာ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်န့ၣ်လီၤဆီလိာ်သးတကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

(၁).တၢ်ဒီးငါလၢအဆၢကတီၢ်(အခိပညီတလါတုၤတလါအဂီၢ်).(၃၃)

(၂).တၢ်ဒီးငါလၢတၢ်ဟံပနီၣ်ယးလီၤတၢ်(ပျဉ်ဟံင်ဖီတုၤလိာ်လၢကဒါအိၣ်ဟံင်ယုာ်လါမ့တမ့ၢ်တုၤလၢတနံၣ်န့ၣ်လီ။)

Period Leases

တၢ်ဒီးငါလၢအဆၢကတီၢ်

တၢ်တီၣ်ဖျါဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ကဒါအိၣ်ဟံင်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အိၣ်တၢ်ငါဟံင်တၢ်
ဆၢကတီၢ်ဖုၣ်ကိာ်န့ၣ်လီ။(၃၄)အဖီ,ဟံင်ပျဉ်မ့ၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်အသးတလါတဘျီန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်တ
သိဝံၤကစိာ်ခိၣ်ဒီးတလါအတီၢ်ပူၤတုၤလၢလါလၢတစုန့ၣ်လီ။

တၢ်ဒီးငါဟံင်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤကတၢ်အိၣ်သ့လၢဟံင်ကစၢ်မ့တမ့ၢ်ပျဉ်ဟံင်ဖီန့ၣ်လီ။ပျဉ်လၢက
မၤကတၢ်ဟံင်ငါတဂ့ၢ်န့ၣ်ကြးဒုးသ့ၣ်ညါဟံင်ကစၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်လီ။တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကဘၣ်ကွဲးဒုးသ့ၣ်
ညါန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟံပဖျါအိၣ်လၢလံာ်တၢ်ဒီးငါလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအပူၤန့ၣ်လီ။(၃၅)တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢလံာ်တၢ်ဒီးငါပူၤ
မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဒ်ထံကိာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်ဟံပဖျါဝဲအသိးဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါဆီတလါဒီးတသိတချးလၢတၢ်
ဒီးငါဟံင်ကတၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီ။(၃၆)အဖီ,ပျဉ်ဟံင်မ့ၢ်ငါအိၣ်ဟံင်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အပူၤဒီးမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဟးထီၣ်လၢ
ဟံင်ငါအပူၤဝဲလါယုၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဟံင်ကစၢ်ဆီတလါလၢအမ့ၢ်လါမ့ၢ်အလါဒီးတလါတချး
လၢလါလၢတၢ်၃၁န့ၣ်လီ။(ကွၢ်လံာ်ကဘျံး၁၉လၢတၢ်တဲနီၣ်ဟံၤအါထီၣ်အဂီၢ်)

Definite Term Leases

တၢ်ဒီးငါလၢတၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်

ဟံင်ငါမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ငါဟံင်တၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤတၢ်န့ၣ်(ညီန့ၢ်ယုာ်လါမ့တမ့ၢ်တနံၣ်),တၢ်အၢၣ်လီၤကမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟံပနီၣ်
တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီ။ညီန့ၢ်ဟံင်ငါအဝဲအံၤန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢလံာ်န့ၣ်လီ။(ဟံင်ငါမ့ၢ်အါန့ၣ်တနံၣ်မ့တမ့ၢ်က
ကတၢ်အါန့ၣ်ဒ်တနံၣ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢလံာ်န့ၣ်လီ။)ဟံင်ငါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်
လိာ်ဘၣ်လၢကပတုာ်ဟံင်ငါအဂီၢ်န့ၣ်လီ။ဟံင်ငါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်အိၣ်
ဒီးတၢ်မၤသိထီၣ်အိၣ်ဒ်ဝဲ,တၢ်ဟံပဖျါအိၣ်လၢလံာ်ကဘျံး၁၉-၂၀.တၢ်လိာ်ဘၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်,ဟံင်ငါကတၢ်ဝဲသ့
ဝဲတၢ်ကွဲးဖျါလၢလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအပူၤ,မ့တမ့ၢ်လၢဟ့ၣ်ကစၢ်ဒီးဟံင်ငါအၢၣ်လီၤလိာ်သးလၢ(တၢ်ကွဲးတီၢ်ထီၣ်လံာ်)
လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီ။

Length Restrictions for some Leases

တၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်တြီယၢ်လၢပုၤငါဟံၣ်ဖိတနီၤအဂီၢ်

ဟံၣ်ကစၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်လံာ်ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါလၢတၢ်ကဟံၣ်ပတုၣ်ဟံၣ်ငါမ့တမ့ၢ်တၢ်ကဟံးန့ၢ်ကဒါက့ၤဟံၣ်န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ် သ့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အထိတသ့တုၤလၢတၢ်အိၣ်သးဆိတလဲတခါခါမ့တမ့ၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢ ကတီၢ်ဘၣ်လိၣ်ဘၣ်ဆးကဒါက့ၤ.ဟံၣ်ပုၤအလဲဘၣ်လိၣ်ဘၣ်ဆးမ့တမ့ၢ်ဟံၣ်ပုၤဟ့ၣ်အသးဝံၤ.မ့တမ့ၢ်ပုၤလၢကဒါန့ၣ် န့ၣ်ဘၣ်တၢ်တဂၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးမူဒါလၢဟံၣ်ပီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးဟံၣ်ကစၢ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကငါဟံၣ်ထဲ တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖၣ်ကိာ်လၢဟံၣ်ငါသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်စ့ၤန့ၣ်ဒီးခံလၢမ့တမ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ယးအီၤယုလၢ တုၤတနံၣ်မ့တမ့ၢ်ဖဲတၢ်ရွဲထီၣ်က့ၤဟံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Sale of the Building

တၢ်ဆါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်

ဟံၣ်ကစၢ်မ့ၢ်ကဆါက့ၤဟံၣ်မ့တမ့ၢ်ဟံၣ်ဒါဖျိၣ်(ခိဖျိလၢစုတး(bank)ကဟံးန့ၢ်ကဒါက့ၤ),ဟံၣ်ငါန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်စိာ် ခိအီၤဆူဟံၣ်ကစၢ်လၢအသိတဂၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ(ပုၤပုၤဟံၣ်).

Maintenance (pg.10-11)

တၢ်ဘျီဘၣ်မၤဂ့ၤတၢ်

ဒ်ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်လၢမဲၣ်နံၣ်စိထံၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိအသိးဟံၣ်ကစၢ်န့ၣ်ကဘၣ်ဟံးန့ၢ်မူဒါလၢတၢ်ငါဟံၣ်အဒါဒ် အမ့ၢ်:

၁) အိၣ်ကဘၣ်သ့

၂) အိၣ်ဒီးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်လၢအကြားဝဲ

၃) အိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သိလၢဘၣ်ထွဲဒီးထံဖိကီၢ်ဖိဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်တၢ်ဘၣ်လိၣ်ဖိဒီးဟံၣ်ပီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိ ဟံၣ်ကစၢ်လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအၢၣ်လီၤအံၤန့ၣ်တကြားဘၣ်တၢ်စူးကွံၣ်ညိကွံၣ်အီၤဘၣ်.(၅၀)

တၢ်ဘျီဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်အမူအဒါန့ၣ်(ဒ်သိးဟံၣ်လီၤခံတၢ်ဖံးတၢ်မၤ)ကမ့ၢ်ဝဲပုၤငါဟံၣ်ဖိအမူအဒါလၢအမ့ၢ်:

၁) ခံခီယၢ်ခိတုၢ်လိာ်လၢတၢ်ကွဲးလံာ်ငါအပူၤလၢပုၤငါဟံၣ်ဖိကမၤဒီး

၂) ပုၤငါဟံၣ်ဖိန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အဘူးအလဲအလၢအပုၤ(ကျိာ်စ့),လၢအမ့ၢ်တၢ်ထုးစ့ၤလီၤလၢဟံၣ်ငါအပူၤမ့တ မ့ဟံၣ်ငါအပူၤမ့တမ့ၢ်ဟ့ၣ်စ့တဘျီယီလၢဟံၣ်ကစၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(ကွၢ်ဖဲလံာ်ကဘျံး၁၃လၢဘၣ်ယးတၢ်ဘျီဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်.)(၅၁)

Repair Problems

တၢ်ဘျီဂ့ၤထီၣ်က့ၤတၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီ

မဲၣ်န့ၣ်စိထီၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်မၤလိာ်လၢဟံၣ်ကစၢ်ကဘၣ်ပိာ်ထွဲဘၣ်ယးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤဟံၣ်ယီၤဒီးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤလိာ်အံၤဘၣ်တၢ်စူးကွံၣ်အီၤတသ့ဝဲန့ၣ်ဘၣ်.(၇၆)သန့က့ၤဟံၣ်ကစၢ်ဒီးဟံၣ်ငါမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ဟံၣ်လိာ်သးလၢတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤဟံၣ်ဒ်သိးသိးန့ၣ်ဒီး

၁) တၢ်တူၢ်လိာ်အၢၣ်လီၤကမ့ၢ်ဝဲတၢ်ကွဲးတီၣ်ဖျါလၢလံာ်(ညီလၢကန့ၢ်ဟံၣ်),ဒီး

၂) ပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သးလိာ်တၢ်တမံၤမံၤ(အဒိ,ဟံၣ်ကစၢ်မၤစ့ၤလီၤဟံၣ်ပွၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ဟံၣ်ကစၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤအဘူးအလဲန့ၣ်လီၤ.(၇၇)

ပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢလိာ်ဘၣ်ဟံၣ်ကစၢ်လၢကဟဲဘျီဘၣ်က့ၤဟံၣ်ယီၤဒီးလၢသပှၢ်ကတၢ်န့ၣ်ဟံၣ်ငါသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤသ့ဝဲဒ်အံၤ

၁) တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢဟံၣ်ယီၤတၢ်လီၤ,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်လီၤ,မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤသမ့ၢ်သမိးမ့ၢ်အူတၢ်လီၤသ့ဝဲဒီးယုထီၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကဟဲသမံၤသမိးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢဂ့ၢ်ပုၤပုၤလၢသမံၤသမိးတၢ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢပုၤတတၢ်ဖိအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်,ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ကစၢ်ဒီးတီၣ်ဖျါတၢ်ဆၢကတီၢ်တဆံၣ်လ့ၢ်သီလၢကဟဲဘျီဘၣ်က့ၤဟံၣ်ယီၤဒီးတၢ်န့ၢ်ဟံၣ်မ့ၢ်တဟဲဘျီဂ့ၤထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်,ပုၤငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟံးန့ၢ်အရူလၢတၢ်ငါဟံၣ်လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအပူၤသ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂) ဟ့ၣ်လီၤဟံၣ်ငါတလၢဂီၢ်ပျဲပျဲလၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အလီၤဒီးယုထီၣ်လၢဟံၣ်ကစၢ်ကဘၣ်ဟဲဘျီဂ့ၤထီၣ်က့ၤဟံၣ်ယီၤတၢ်ဟးဂီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၃) တီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လိးဟံၣ်ကစၢ်လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အလီၤဒ်ပုၤငါဟံၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အသိး

၄) ယုထီၣ်တၢ်မၤစ့ၤလီၤဟံၣ်ပွၤ(ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤဟံၣ်ပွၤတနီၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ခဲလၢဂဲၣ်ဆ့)လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အလီၤ

၅) ဟံၣ်ကစၢ်မ့ၢ်တမၤလၢပျဲလၢကဟဲမၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤဟံၣ်ယီၤတၢ်ဟးဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်ဟံးန့ၢ်အရူလၢဟံၣ်ကစၢ်လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအပူၤဒိဖျါတၢ်တဟ့ၣ်ဟံၣ်ပွၤအဂ့ၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.(ကွၢ်လံာ်ကဘျံး၁၇လၢတၢ်ဒိတဖၣ်ဟံၣ်ငါတဖၣ်အဂီၢ်.)

ပကယုသ့ၣ်ညါအီၤတခါဝံၤမးတခါ

Calling in an Inspector

ဆဲးကျိးပုၤသမံၤသမိးတၢ်

ဟံၣ်ကစၢ်မ့ၢ်တဟဲမၤဂ့ၤထီၣ်နဒီးဘၣ်န့ၣ်,ဟံၣ်ယီၤတၢ်လီၤ,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်လီၤ,မ့ၢ်အူတၢ်လီၤမ့ၢ်တမ့ၢ်မ့ၢ်အူပုၤသမံၤသမိးတၢ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ငါသ့ၣ်တဖၣ်ဆဲးကျိးဝဲဒ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.ပုၤသမံၤသမိးတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ထီၣ်န့ၢ်တၢ်ဟးဂီၢ်တၢ်ကမၣ်လၢဟံၣ်ယီၤအပူၤန့ၣ်ပုၤသမံၤသမိးတၢ်တဖၣ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ကစၢ်လၢတၢ်ကဘျီဂ့ၤထီၣ်က့ၤလၢအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ကစၢ်မ့ၢ်တဟဲဒီးမၤဂ့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤဘၣ်န့ၣ်ပုၤသမံၤသမိးတၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကလုာ်လၢဟံၣ်ကစၢ်ကဘၣ်လဲၤဆူကွီၢ်ဘျီ(တၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အလီၤ)န့ၣ်လီၤ.(၇၈)

ဟံၣ်ကစၢ်မၤဆၢက့ၤန့ၤတသ့လုတက့ၤလၢကတီၣ်ထီၣ်တၢ်ဟီၤဟးထီၣ်အဂ့ၢ်,တၢ်မၤအါထီၣ်ဟံၣ်ပွၤ,မ့ၢ်တမ့ၢ်မၤစ့ၤလီၤဟံၣ်ယီၤတၢ်မၤစ့ၤလီၤဖျါလၢဟံၣ်ငါသ့ၣ်တဖၣ်ဆဲးကျိးဝဲဒ်ပုၤသမံၤသမိးတၢ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.(ကွၢ်လံာ်ကဘျံး၂၅လၢတၢ်မၤဆၢက့မတၢ်).(၇၉)

Rent Escrow

တင်ငါတင်အာဏာလီအာလီ

တင်ငါတင်အာဏာလီအာလီနှင့်မတင်မညီထိုင်တင်အကျိုးအကျွတ်ခါလတင်ဟ့ဉ်တင်ခွဲတင်ယင်လဟ့ဉ်တင်ဟ့ဉ်သ့ဉ်တင် ဖဉ်ဒ်သိးကယုသ့ဉ်ညါတင်မကမဉ်ဟံဉ်ဃီတင်သိဉ်တင်သီလအဝဲသ့ဉ်အဂီၢ်လတင်ဟ့ဉ်ဃီတင်ပီၢ်ရီဘဉ်န့ဉ်လီၤဟံဉ် ကစၢ်မတင်ဟဲမဂ့ၤထီဉ်ဟံဉ်ဃီတင်ဟးဂီၢ်လတင်ဟ့ဉ်ပနီဉ်ဃးအဆာကတီၢ်ဘဉ်န့ဉ်ပုၤတင်ဟံဉ်ဖိသ့ဉ်တင်ဟ့ဉ်လီၤစ့ လာကီၢ်ဘျီဉ်အအိဉ်ဃုာ်ဒီးဟံဉ်ကစၢ်တင်မကမဉ်ဟံဉ်ဃီတင်သိဉ်တင်သီလံာ်အုဉ်သးသ့ဉ်န့ဉ်လီၤ။

တင်ငါဟံဉ်ဃီလအမ့ၢ်တအိဉ်ဒီးတင်သိဉ်တင်သီအဂ့ၢ်အကျိၤဘဉ်သနာ်က့မဲဉ်နံဉ်စိထံဉ်တင်သိဉ်တင်သီဟံဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲ လတင်ဒီးငါလီၤတင်လီၢ်တင်ကျဲန့ဉ်ကဘဉ်မ့ၢ်ဝဲတင်လီၢ်လဟ့ဉ်တင်ဟ့ဉ်အိဉ်ဝဲသ့ဒီးဘဉ်လိဉ်ဘဉ်ဆးန့ဉ်လီၤ။ (၈၃)ပုၤတင်ဟံဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ကကွဲးတီဉ်ဖျါထီဉ်တင်တမံမံန့ဉ်ကြားလအဝဲသ့ဉ်ဟးလံာ်ကွဲးနီဉ်တဘျီအံၤန့ဉ်လီၤ။ လတင်ဆဲးလံာ်သီအတီၢ်ပုၤဟံဉ်ကစၢ်မတင်ဟဲမဂ့ၤထီဉ်ကဒါက့ၤတင်ဟးဂီၢ်ဘဉ်န့ဉ်ပုၤတင်ဟံဉ်သ့ဉ်တင်ဟ့ဉ်တီဉ်ထီဉ်အိၤ ဆူတင်ဖိခိဉ်သ့ဉ်န့ဉ်လီၤ။(၈၄)

ပုၤတင်ဟံဉ်သ့ဉ်တဖဉ်မ့ၢ်အဲဉ်ဒီးတီဉ်ထီဉ်ဟံဉ်ကစၢ်လတင်စံဉ်ညီဉ်တင်အလီၢ်န့ဉ်ကဘဉ်တီဉ်ထီဉ်အိၤသ့ဉ်လတင်ဒုး သ့ဉ်ညါဟံဉ်ကစၢ်ဝဲအလီၢ်ခံဒီးအဆာကတီၢ်လဟ့ဉ်သမံသမိးတင်ဆာကတီၢ်လတင်အခါန့ဉ်လီၤ။တင်တီဉ်ထီဉ်တင်ငါ ဟံဉ်တင်ဂ့ၢ်ကီၢ်န့ဉ်အိဉ်ဝဲဒီးအပွၤတဆဲးတက့ၢ်ဘဉ်ဆဉ်ပုၤတင်ဆုာ်တုးကွံာ်တင်အပွၤအံၤသ့ဉ်လအန့ဉ်အိဉ်ဒီးတင်ဟဲ န့ဉ်လအစ့ၤန့ဉ်လီၤ။(၈၅)ပုၤတင်ဟံဉ်ဖိကြားဟ့ဉ်ပုၤဘဉ်မုၢ်ဘဉ်ဒါလဟ့ဉ်သမံသမိးအလံာ်အုဉ်သးယုာ်ဒီးတင်ကွဲး ဒုးသ့ဉ်ညါဟံဉ်ကစၢ်လတင်ဟးဂီၢ်အလံာ်န့ဉ်လီၤ။

တုၤလအတီဉ်ထီဉ်လံာ်လဲဉ်ဝဲအလီၢ်ခံန့ဉ်ပုၤဘဉ်မုၢ်ဘဉ်ဒါလဟ့ဉ်ဘျီဉ်ကဆဲးကျိးကဒါက့ၤလဟ့ဉ်ပရၢန့ဉ်လီၤ။ တင်ဘျီဉ်ထီဉ်က့ၤတတင်န့ဉ်အပွၤမ့ၢ်အါန့ဉ်ဒီလဉ်၇၅၀၀န့ဉ်ကလိဉ်ဘဉ်ဝဲနနီၢ်ကစၢ်တင်မစၢ်န့ဉ်လီၤ။နမ့ၢ်တဟ့ဉ်ဖျါ ထီဉ်ပုၤဘဉ်မုၢ်ဘဉ်ဒါလဟ့ဉ်ပုၤလဟ့ဉ်ပုၤဘဉ်န့ဉ်ဟံဉ်ကစၢ်နီဉ်ဟးထီဉ်န့ဉ်လဟ့ဉ်တင်ဒီးငါအပူၤသ့ဉ်န့ဉ်လီၤ။

Using the Tenants Remedies Act

တင်သ့ဉ်ပုၤတင်ဟံဉ်အကျဲတင်မ

တချုးလအလဲထီဉ်လအရုဘဉ်န့ဉ်နကြားသံကွံာ်ဟံဉ်ကစၢ်လကဟဲမဂ့ၤထီဉ်ကဒါက့ၤတင်ဟးဂီၢ်န့ဉ်လီၤ။အိဉ်ခိးတင် ဆာကတီၢ်လကဟဲမ့ၢ်တဟဲဝဲဘဉ်န့ဉ်နတီဉ်ထီဉ်အိၤဆူရုသ့ဉ်ဒ်န့ဉ်လီၤ။

Rent Abatement(return of money)

တင်မလီၤစ့တင်ငါ(တင်ဟ့ဉ်ကဒါက့ၤကျိဉ်စ့)

တချုးလအတီဉ်ထီဉ်တင်မစ့ၤလီၤဟံဉ်ငါဘဉ်န့ဉ်ပုၤတင်ဟံဉ်တဖဉ်ကြားအိဉ်ဒီးလံာ်အုဉ်သးလဟ့ဉ်ပုၤန့ဉ်လီၤ။သနာ် က့မဲဉ်နံဉ်စိထံဉ်တင်သိဉ်တင်သီတကွဲးဟံဉ်ဖျါလီၢ်တင်လတင်ဟးဂီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်စ့လတင်ကမလီၤစ့န့ဉ်ကမ့ၢ်ဆဲးအါန့ဉ် လီၤ။

ပုၤလအငါဟံဉ်သ့ဉ်တဖဉ်ဃုထီဉ်ဟံဉ်လဲအိဉ်လိးလအိးသ့ဟဲခိဖျိဝဲသ့လဟ့ဉ်ကစၢ်မတင်ဟဲမဂ့ၤထီဉ်အပွၤမ့ၢ်စ့ န့ဉ်တင်ဟံဉ်ပနီဉ်ဃာ်အိၤလအိးန့ဉ်လီၤ။(ခဲအံၤခိးအပွၤအိဉ်ဝဲ၇၅၀၀ဒီလဉ်န့ဉ်လီၤ။)

Withholding Rent

တၢ်တြီယာ်တၢ်ငါအလဲ

ပှၤငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်ပတုၣ်ယာ်ဟံၣ်ငါသ့ၣ်လၢဟံၣ်ယီၤတၢ်ဟးဂုၤဟးဂီၤအဆၢကတီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဟံၣ်ကစၢ်မၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအခါန့ၣ်လီၤ.ပှၤငါဟံၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးတြီယာ်တၢ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်ပှၤန့ၣ်အဲၣ်သ့ၣ်ကဘၣ်ဒီး

- ၁) ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ကစၢ်လၢတၢ်ဟးဂီၤ
- ၂) ဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ယီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့,ဒီးမ့ၢ်အူပှၤသမံသမိးတၢ်
- ၃) တဲဖျါထီၣ်လၢဟံၣ်ငါကဟ့ၣ်အသးလၢဟံၣ်ကစၢ်ဟဲဘျီဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.

န့ၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဒီးလံာ်အုၣ်သးနီၤတမံၤဒီးစ့ၤလၢနဟ့ၣ်ယာ်ဟံၣ်ပှၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်စံၣ်ညိၣ်ကွီၣ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ကထီၣ်ရူအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

Defense

တၢ်တြီယာ်ဒီးသဒါ

ပှၤငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ငါဟံၣ်ယီၤလၢတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ငါသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်အတၢ်ကမၣ်သ့ၣ်လၢကဘၣ်ဟဲဘျီဘၣ်ကဒါက့ၤဒ်ပှၤငါဟံၣ်တၢ်ဒီးတဒါသ့ၣ်

- ၁).တၢ်နီၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်ပှၤငါဟံၣ်ဒီးဖျါတၢ်တဟ့ၣ်ဟံၣ်ပှၤ
- ၂).သန့က့ၤပှၤငါဟံၣ်ဖိတဖၣ်ကြးအိၣ်ဒီးလံာ်လဲၣ်လၢအကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ကစၢ်ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ်ဟံၣ်ကစၢ်တအဲၣ်ဒီးဟဲဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ

တၢ်မၤကတၢ်တၢ်ငါဟံၣ်ငါယီၤ

(ENDING THE TENANCY)

Proper notice (pg.19-21)

ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလၢအကြးအဘၣ်

ဖဲအၢ်ဆၢပတီၢ်လၢဟံၣ်ငါမ့ၢ်တမ့ၢ်ဟံၣ်ပစၢ်မၤကတၢ်တၢ်ငါဟံၣ်ယီၤန့ၣ်အဲၣ်သ့ၣ်ကြးမၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ငါဟံၣ်တၢ်အၢ်လီၤအပူၤဒီးထံကီၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဟံၣ်ကတုၣ်ဟံၣ်ငါန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်တခါစုၣ်စုၣ်န့ၣ်လီၤ.

For Periodic Tenancies

ပှၤငါဟံၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖှိၣ်ပိာ်အဂီၢ်

တၢ်သိၣ်တၢ်သီတအိၣ်လၢနကဘၣ်ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ကစၢ်လၢအနံၤဝဲအံၤသီဝဲအံၤဘၣ်.သန့က့ၤန့ၣ်ကြးကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ကစၢ်လၢတလၢအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်တမ့ၢ်ဟံၣ်ကစၢ်ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ငါသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ကမၤပတုၣ်ဟံၣ်ငါန့ၣ်ကြးကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါဝဲလၢတချုးလၢလၢလၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်နီၣ်ဟးထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲမန့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်တီၣ်ထီၣ်လၢခိးသ့ဝဲဒၣ်ထဲလၢပုၤငါဟံၣ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်ဟံၣ်ပွၤန့ၣ်လီၤ.ဒ်သိးပုၤငါဟံၣ်ကအိၣ်ဘၣ်ကဒါက့ၤအဂီၢ်န့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်ဟံၣ်အငါလၢလၢပုၤငါယုၤယုၤဒီးစ့အအုၣ်ဒီးပီၢ်ရီၤအဘူးအလဲယုၣ်ဒီးခိးအပွၤ(၂၄၅ဒီလၣ်)န့ၣ်လီၤ.ပီၢ်ရီၤကဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတန့ၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤဟံၣ်ပွၤမ့ၢ်တဟ့ၣ်ယုၣ်ဒီးစ့အုၣ်ဒီးခိးအဘူးအလဲဘၣ်န့ၣ်စံၣ်ညီၣ်က့ၤမၤယံၣ်ထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဟ့ၣ်ကဒါက့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.(၁၄၆)မ့ၢ်ပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တဟးထီၣ်လၢဟံၣ်ဒီးငါမ့ၢ်ဟဲခိၣ်ဖျိသးလၢဟံၣ်တၢ်ဟးဂုၤဟးဂီၤန့ၣ်ပီၢ်ရီၤကဆၢတဲာ်လၢဟံၣ်ကစၢ်ကဘၣ်မၤစ့လီၤဟံၣ်အပွၤမ့ၢ်တဟ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်ပွၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ထဲဒၣ်ဟံၣ်ကီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤတၢ်လၢတၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဟံၣ်ကစၢ်န့ၣ်မၤတၢ်လၢတၢ်စိတၢ်ကမီၤဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်တသ့ဝဲဘၣ်.

Storage of personal property

တၢ်ဟံၣ်ယၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢနီၣ်ကစၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ

ဖဲလၢပုၤကီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟဲဒီးနီၣ်ဟးထီၣ်ပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဆၢကတီၢ်ပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဟံၣ်ယၢ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံၣ်ယၢ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.(၁၅၀)ဖဲလၢပုၤငါအိၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်ယၢ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံၣ်ယၢ်အလီၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤဒီးမုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီလၢဘၣ်ယးခိးအတၢ်မၤလီၤပုၤကီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဖိတၢ်လံၤအစရီၤပုၤကြးဟံၣ်ယုၣ်ဒီး

- ၁)တၢ်ဖိတၢ်လံၤမတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲဒီးတၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်
- ၂)မုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီတၢ်ဆၢကတီၢ်,မံၤဒီးလိတဲစီနီၣ်ဂံၢ်ဘၣ်ယးပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်
- ၃)ပုၤကီၣ်အမံၤဒီးအတၢ်ထီၣ်ပနီၣ်နီၣ်ဂံၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.(၁၅၄)

ပုၤကီၣ်စ့ၢ်ကိးကြးဟံၣ်ယၢ်လံာ်စရီၤတဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ကစၢ်အိၣ်ဒီးမူဒါလၢကဘၣ်ကွၢ်ထွဲပုၤငါဟံၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤငါဟံၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဟးဂီၤန့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢလၢပုၤငါန့ၣ်လီၤ.သန့က့ၤဟံၣ်ကစၢ်ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါပုၤငါဟံၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဟးဂီၤဒီးလီၤမၢ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤကီၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဟဲသမံၤသမိးကွၢ်ပုၤငါဟံၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးကဘၣ်တၢ်သုးအတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ.မဲၣ်ညါလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်လီၤမၢ်န့ၣ်တၢ်တလိးကဒါက့ၤအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

To get the property back

တၢ်ဟံးန့ၣ်ကဒါက့ၤတၢ်စုလီၢ်ခီၣ်ခိၣ်

ပုၤငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ယၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဟံၣ်ကစၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲန့ၣ်ဟံၣ်ငါကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်ကစၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကလဲဟံးန့ၣ်ကဒါက့ၤန့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ကစၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကပၤယၢ်ပုၤငါဟံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ဘၣ်.ပုၤငါဟံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်လီၢ်လၢယံၤဒီးဟံၣ်ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပုၤငါဟံၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဘူးအလဲအဆၢကတီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဟဲဟံးန့ၣ်ကဒါက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ကစၢ်ဟံးန့ၣ်ယၢ်ပုၤငါဟံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတုၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အဘူးအလဲဝဲန့ၣ်လီၤ.(၁၅၇)ပုၤငါဟံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်အသးလၢဟံၣ်ပုၤမ့ၢ်ဂုၤယံၤဒီးဟံၣ်ဟီၣ်ကဝီၤမ့ၢ်ဂုၤဒ်သိးပုၤငါဟံၣ်ကန့ၣ်ဘၣ်

ကဒါကွဲအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂီၢ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဟံၣ်ငါအပူၤဘၣ်.သန့က့ဟံၣ်ကစၢ်ယုအိၣ်လိး ပှၤငါဟံၣ်လၢတၢ်အဘူးအလဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

Eviction for illegal Activities

တၢ်နီၣ်ဟးထီၣ်ဟဲခိဖျိတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢတတီတလီၤ

တၢ်တဲယၢ်လၢထးခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤလံာ်ကွဲးနီၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လၢအမ့ၢ်ဟံၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲအလီၤကဝီၤအပူၤန့ၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါတၢ်ပူၤ,တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကသံၣ်ကသီလၢတၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးမ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စုကဝဲ,တၢ်ဆါလီၤအိၣ်မ့ၢ်ခါမ့ၢ်တၢ်ဟးဂ့ၤဟးဂီၤအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.(၁၅၈)ပှၤငါဟံၣ်လၢမၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးငါတၢ်လီၤတၢ်ကျဲတသ့လၢဘၣ်ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ကစၢ်ယုတၢ်အိၣ်လိးလၢပှၤငါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ဒၣ်လၢ၅-၇သီအတီၢ်ပူၤသ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်မၤကသံၣ်မူၤဘျီးလၢတၢ်မၤအိၣ်လၢဟံၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤဒီးတၢ်မၤဟးဂီၤအိၣ်အါန့ၣ်၁၀၀ဒီလၢန့ၣ်ဟံၣ်ကစၢ်ကဘၣ်နီၣ်ဟးထီၣ်ပှၤငါဟံၣ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤလၢ၁၅သီအတီၢ်ပူၤမ့ၢ်တၢ်မၤပီၢ်ရီၣ်နီၣ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.(၁၆၁)

ဟံၣ်ကစၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ၂ဘျီတဘျီမ့ၢ်ဟဲခိဖျိလၢပှၤငါဟံၣ်အအိၣ်န့ၣ်ပှၤငါဟံၣ်ယုအိၣ်လိးအဝဲသ့ၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဟံၣ်ကစၢ်တီၣ်ထီၣ်လၢပှၤငါဟံၣ်ကဘၣ်ဟးထီၣ်မ့ၢ်တၢ်ပီၢ်ရီၣ်နီၣ်ဟးထီၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ယုအိၣ်လိးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲသ့ၣ်လၢတၢ်အပူၤမ့ၢ်အါန့ၣ်၁၀၀ဒီလၢမ့ၢ်တၢ်ပှၤငါဟံၣ်အလီၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ပှၤငါဟံၣ်တြီဆၢဒီးသးသ့ၣ်လၢဟံၣ်ကစၢ်မ့ၢ်နီၣ်ဟးထီၣ်ပှၤငါဟံၣ်လၢတၢ်တဘၣ်ဖိးမံလိၣ်သးလၢအမ့ၢ်ပှၤငါဟံၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်မၤကသံၣ်မူၤဘျီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤငါဟံၣ်တသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံဘၣ်သးတၢ်ကဘၣ်ဟးထီၣ်လၢဟံၣ်ငါအပူၤန့ၣ်လီၤ.(၁၆၄)

ဟံၣ်ကစၢ်တြီဆၢသ့ၣ်လၢတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါပှၤငါဟံၣ်လၢကဘၣ်ဟးထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးဒီးပီၢ်ရီၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဟံၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢမိၢ်ပၢ်တၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်ဒီးအိၣ်ယုဒီးကသံၣ်မူၤဘျီးပှၤငါဟံၣ်ဖိယုအိၣ်လိးတသ့ဘၣ်.(၁၆၅)

Seizure of Property

တၢ်မၤဟးဂီၤတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်

တၢ်ဆါတၢ်ပူၤလၢအတဖိးမံဒီးသဲစးတၢ်ဘျီမ့ၢ်တၢ်မၤကသံၣ်ကသီလၢတၢ်တဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်သံးလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ,တၢ်မၤဟးဂီၤကသံၣ်မူၤဘျီးလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤတဘျီဝံတဘျီ,မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤပှၤဘၣ်ဖျိၣ်လၢကသံၣ်မူၤဘျီးအယိတဘျီဝံတဘျီန့ၣ်ခဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတံာ်တံာ်တၢ်လၢကမ့ၢ်အကျါန့ၣ်လီၤ.(၁၆၆) ခူဝံပီၢ်ရီၣ်,ကီၢ်ရုၣ်ပီၢ်ရီၣ်,မ့ၢ်တၢ်ပီၢ်ရီၣ်ခိၣ်ကျါတီၣ်ထီၣ်တၢ်မၤဆဲးလီၤစ့ၢ်လီၤတၢ်လၢဟံၣ်ကစၢ်သ့ၣ်ဒီး တၢ်လၢအမၤတံာ်တံာ်တၢ်မ့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်သံကွၢ်ခိးလၢတၢ်ကမၤဟးဂီၤကွံာ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ.(၁၆၇)